

Hepatitída

Je zápal pečene spôsobujúci poškodenie pečeneových buniek. Príčinou hepatitídy je **infekcia** jedným zo 6 hlavných typov vírusov hepatitíd: **A, B, C, D, E a G**.

Hepatitídy podľa trvania infekcie možno rozdeliť do dvoch skupín:

1. **akútne hepatitídy** spôsobujú všetky vyššie uvedené vírusy.
2. **chronické hepatitídy** - príčinou býva infekcia vírusom hepatitídy B alebo C, zriedkavejšie infekcie vírusom hepatitídy B a D.

Vírusový zápal pečene typu A

Vírusová hepatitída A -žltáčka typu A

Je ochorenie vírusového pôvodu, ktoré sa môže vyskytovať v epidémiách. Postihuje najčastejšie deti školského veku a predstavuje približne 2/3 všetkých hlásených vírusových hepatitíd na Slovensku. Prevencia: očkovanie

Pôvodca ochorenia: vírus A (HAV)

Prenos: fekálno-orálnou cestou, tzn. znečistením rúk stolicou a prenesením infekcie na potravu a do úst

Inkubačná doba (doba do prejavenia sa príznakov ochorenia) je 15 - 50 dní

Príznaky: 3 - 5 dní pred prepuknutím ochorenia sa objavuje nevoľnosť, bolesť hlavy, nechutenstvo, nauzea (napínanie na vracanie) a vracanie. Často sú uvedené príznaky doprevádzané bolesťami brucha spojené buď so zápchou alebo hnačkou. Po

týchto príznakov sa objaví hlavný príznak, a to žltáčka, a to najskôr na očnom bielku a neskôr na koži celého tela. Stolica je svetlá alebo biela, moč je tmavý. Pečeň je zväčšená, bolestivá, mäkká a presahuje rebrový oblúk. Príznaky trvajú 1-2 týždne.

Terapia: izolácia, pokoj na posteli, diéta

Hepatitída typu A je choroba špinavých rúk.

Vírusový zápal pečene typu B

Vírusová hepatitída B -žltáčka typu B

Hepatitída typu B je infekčné vírusové ochorenie pečene spôsobené **vírusom B (HBV)**, ktorý sa prenáša krvou (na prenos nákazy stačí mikroskopicky malé množstvo krvi) a inými telesnými tekutinami (sliny, spermie, materské mlieko). Hepatitída typu B spôsobuje viac cirhóz pečene ako alkohol a zapríčiňuje 80% všetkých prípadov rakoviny pečene. V najťažších prípadoch hepatitída B môže prejsť do trvalého poškodenia pečene i priamo spôsobiť smrť. Odhaduje sa, že ročne zomiera vo svete okolo 2 miliónov chronických nosičov vírusu hepatitídy B. Prevencia: očkovanie.

Vírusový zápal pečene typu C

Vírusová hepatitída C -žltáčka typu C

Pôvodca ochorenia: vírus hepatitídy C (HCV), ktorý môže spôsobiť dlhodobú (chronickú) infekciu a po dlhšom čase (10-

30 rokov) cirhózu alebo rakovinu pečene a môže viesť až ku zlyhaniu pečene. Hepatitída C môže prebiehať v dvoch základných formách:

Akútna hepatitída C - v prvých 6 mesiacoch od nakazenia vírusom HCV. V tomto štádiu býva veľmi málo pacientov diagnostikovaných, pretože sa u väčšiny infikovaných neobjavia žiadne príznaky. Ak sa aj nejaké príznaky u menšiny pacientov objavia, zvyčajne bývajú nevýrazné a nešpecifické, napr. nechut' do jedla, únava, bolesti brucha, príznaky podobné chrípke. Približne 15-20% infikovaných pacientov je schopných vysporiadať sa s vírusom za pomoci vlastného imunitného systému. U zvyšných 80% infikovaných pacientov sa vyvinie **chronická hepatitída C**, ktorá predstavuje veľké riziko vzniku závažného poškodenia pečene (cirhózu pečene alebo rakovinu pečene). Priebeh chronickej hepatitídy je u pacientov rôzny. **Faktory, ktoré vplývajú na progresiu ochorenia spôsobených hepatitídou C:**

- ⌚ vek (vekom sa progresia zvyšuje),
- ⌚ pohlavie (u mužov býva ochorenie častejšie ako u žien),
- ⌚ užívanie alkoholu (tiež významne vplýva na zvyšovanie progresie),
- ⌚ HIV infekcia,
- ⌚ ztukovatela pečeň (prítomnosť tuku v pečeneových bunkách zvyšuje rýchlosť progresie ochorenia).

Prenos

- ⌘ transfúziou netestovaných krvných prípravkov (do roku 1992),
- ⌘ pri intravenózne aplikácii drog použitou infikovanou striekačkou,
- ⌘ pri tetovaní, piercingu alebo akupunktúre uskutočnenej za nedostatočne sterilných podmienok,
- ⌘ sexuálnym stykom s osobou pozitívnou na hepatitídu C,
- ⌘ používaním spoločných hygienických potrieb (žiletka, holiace strojčeky, zubné kefky) s osobou pozitívnou na hepatitídu C.

Hepatitída C predstavuje závažný celospoločenský a medicínsky problém vo svete a aj na Slovensku. Odhaduje sa, že vo svete sú vírusom hepatitídy C chronicky infikované asi 3% populácie, čo predstavuje asi 180 miliónov ľudí.

Výsledky epidemiologických prieskumov zo Slovenska hovoria o 0,5 - 1% výskytu u obyvateľstva. Toto „malé“ číslo znamená asi 20 tisíc infikovaných ľudí. Z nich je len 1000 diagnostikovaných a liečia sa. Zvyšných 19 000 o svojom ochorení nevie a môže nevedomky prenášať infekciu. Predpokladá sa, že vírusom hepatitídy C je infikovaných až 40% vnútrožilovo drogov závislých.

Hepatitídu C môže mať hocikto z nás a nemusí o nej ani vedieť.

Pečeň

Pečeň je jedným z najväčších orgánov ľudského tela. Jej hmotnosť je približne 1,5 kg. Je umiestnená pod pravým rebrovým oblúkom. Ako centrum metabolizmu ju môžeme prirovnať ku chemickej továrni. Z prijatých látok v potrave vytvára látky telu vlastné. Žlč, produkovaná bunkami pečene, emulguje tuky a absorbuje dôležité živiny. Uchováva vitamíny a minerály, napr. železo. Ukladá do zásoby glykogén. Reguluje zásoby tuku. Kontroluje produkciu a vylučovanie cholesterolu. Neutralizuje a ničí jedovaté látky a metabolizuje alkohol. Plní dôležitú funkciu pri tvorbe protilátok, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu pri imunitných procesoch v tele.

Pečeň je tichý partner ľudského tela, ktorý sa nestázuje, ak niečo nie je v poriadku. „SOS“ hlási až vtedy, keď je jej poškodenie pomerne pokročilé.

Pre kampaň Červené stužky, podporovanú MŠ SR, KŠÚ v Žiline, pod záštitou primátora mesta Žiliny Ivana Harmana a pod odbornou garanciou Ústavu mikrobiológie a imunológie Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine pripravil organizátor kampane Gymnázium sv.Františka z Assisi v Žiline.

Hepatitída

A

B

C

